

ВИТОКИ УЯВЛЕНЬ ПРО ЕДІПІВ КОМПЛЕКС У ФІЛОСОФІЇ З.ФРЕЙДА

Есипов О.В., Хавіна І.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Невільна від протиріч концепція Едіпового комплексу є предметом різноманітних дискусій, в яких взяли участь майже всі провідні прихильники і противники психоаналізу. Сам факт існування явищ і тенденцій, які охоплюються даним поняттям, підтверджено. Однак постульовані Зигмундом Фрейдом, їх універсальність і роль не визнаються деякими психоаналітиками і навіть шанувальниками психоаналізу. Поняття Едіпового комплексу було введено в науковий обіг З. Фрейдом в 1910 р (хоча сама ідея з'явилася, мабуть, в 1897 р), після тлумачення їм давньогрецького міфу про царя Едіпа з однойменної трагедії Софокла, в яких фіванський цар Едіп, всупереч своєї волі і не розуміючи того, вбиває батька (Лая), одружується на матері (Іокасті), стаючи батьком дітей, які в той же час є його братами по материнській лінії. Коли правда відкривається, Іокаста вбиває себе, повісившись, а сам Едіп виколупе собі очі. Твір аттичного поета зображує, як завдяки майстерно затриманому і знову що порушується все новими доказами розслідуванню поступово розкривається давно сучасний злочин Едіпа; в цьому відношенні він має певну схожість з ходом психоаналізу. У процесі діалогу виявляється, що мати-дружина Іокаста протривить продовженню розслідування, вона посилається на те, що багатьом людям доводиться бачити у сні, ніби вони мають зносини з матір'ю, але на сні не варто звертати уваги. Фрейд не вважав сновидіння мало важливими, і найменш типові сновидіння, такі, які сняться багатьом людям, і не сумнівався, що згадане Іокастою сновидіння тісно пов'язане з дивним і страшним змістом оповіді.

Фрейдівський постулат про Едіпів комплекс опирається на ідеї, раніше висловлені різними мислителями. На відміну від своїх попередників, які використовували Едіпову ситуацію в якості ілюстрації всій складності, невизначеності і загадковості людських вчинків, Фрейд звів цю образну ситуацію в ранг психоаналітичного концепту, за допомогою якого він спробував пояснити не тільки діяльність людини, але навіть і походження релігії, моральності, мистецтва та соціальних інститутів. З психоаналітичним трактуванням ролі сексуальних потягів в житті людини тісно пов'язаний фрейдівський постулат про одвічно притаманне Едіповому комплексу згідно з яким хлопчик постійно відчуває потяг до матері і бачить у батькові свого суперника. З того часу теорія Едіпового комплексу є однією з основних категорій психоаналітичного вчення. Сама фаза Едіпового комплексу, згідно з класичним психоаналізом, робить істотний вплив на психіку, особистість і поведінку людини.